

בענין מגיס

איסור בישול, שהרי אם אסור משום צובע, אין ללמוד מרש"י שאסור להכניס כף לקדירה בעודה על האש.

והנה, הרא"ש לא מבדיל בין מבושל כל צרכו לשאינו מבושל כל צרכו, ומשמע שגם במבושל כל צרכו יש איסור מגיס. וכן משמע מדברי רש"י: "ובמבושל הוי בישול" וסתם מבושל היינו כל צרכו. אלא שברא"ש בפרק כירה (סימן י"א), לפירוש אחד, חיוב המגיס בסוגיה בדף יח ע"ב הוא משום צובע. וכדי שלא תהיה סתירה ברא"ש צ"ל שבפרק כירה כתב לדעתו ולא לדעת רש"י, וכן נראה ממה שכתב הרא"ש שם בפרק כירה: "ופירש רש"י 'ובמבושל הוי בשול', מדבריו² למדנו שאף בתבשיל שנתבשל ונצטנן שייך ביה בישול כיון שיש בו משקה", והקרוב נתנאל מחק את המילה "נצטנן" וכתב שה"ג "דאף בתבשיל שנתבשל שייך ביה בישול" משום שמיד בסמוך הרא"ש דן בזה ומחלק בין מגיס במבושל, שאין בו בישול אחר בישול, ובין מגיס בדבר שהוא מקרב את בישולו, שיש. ולכן הרא"ש כתב בסימן זה שחיוב המגיס בפ"ק הוא משום צובע, כשיטתו שאין מגיס במבושל.

הרמב"ם בהלכות שבת (פרק ג' הלכה יא) כתב: אסור להכניס מגריפה לקדירה בשבת והיא על האש להוציא ממנה בשבת מפני שמגיס בה וזה מצרכי הבישול הוא ונמצא כמבשל בשבת, ומותר להחזיר מכירה לכירה

לפי רוב הראשונים¹ דין מגיס בשבת שהוא כמבשל תלוי בדיני בישול אחר בישול, ואם נתבשל כל צרכו או כמאכל בן דרוסאי, באופן שלא שייך בישול אחר בישול, אין איסור מגיס. אולם יש ראשונים שצריך לעיין בשיטתם אם דבר זה מוסכם עליהם. שאלה זו מתעוררת לדעת רש"י, הרמב"ם והאורחות חיים.

איתא במשנה בשבת בפרק ראשון (דף יז ע"ב): בית שמאי אומרים אין נותנין אונין של פשתן לתוך התנור אלא כדי שיהבילו מבעוד יום ולא את הצמר ליורה אלא כדי שיקלוט העין ובית הלל מתירין.

שואלת הגמרא (דף יח ע"ב): "וניחוש שמא מגיס בה", ועונה: "בעקורה וטוחה".

וכתב רש"י בד"ה מגיס: "מהפך בה, ובמבושל הוי בישול", ומשמע ברש"י שאף שמדובר במבושל יש איסור להגיס משום מבשל. דעת התוספות בד"ה "דילמא מגיס" שאיסור מגיס בסוגיה זו הוא משום צובע. אמנם לדעת המהרש"ל גם לרש"י האיסור הוא משום צובע, שהרי איירי בעקורה מן האש ולא שייך בישול, אבל המהרש"א העיר שמהרא"ש משמע שלא כדברי המהרש"ל, שהרי הרא"ש (פ"א סימן ל"ד) כתב על דברי רש"י: "ופרש"י וה"ל מבשל אע"פ שעקורה מן האור בעודה רותחת המגיס בה הוא מבשל וכ"ש שאסור להכניס כף בקדירה בעודה על הכירה", ומוכח שהבין שלדעת רש"י זהו

2 על פי הב"ח. בדפוסים איתא "מדברבן".

1 הרמב"ן, הרשב"א, הר"ן, הריטב"א, הרא"ש, הרמב"ם לפי המ"מ, הרא"ה באורחות חיים (סימן נ"ב וסימן נ"ו) והרמ"ך.

אפילו מכירה שהבלה מועט לכירה שהבלה מרובה אבל לא מכירה לטמינה ולא מטמינה לכירה.

ובהשגת הראב"ד כתב:

אסור להכניס מגריפה לקדירה והיא על האש להוציא ממנה. א"א הפריז על מדותיו שאסר אפי' להוציא מן הקדירה במגריפה. **בכסף** משנה בשם הרמ"ך כתב בדעת הרמב"ם שהדברים אמורים בתבשיל שלא בישל כל צרכו, אבל בישל כל צרכו מותר, והוסף שכן המנהג. וכן כתב המגיד משנה שאין דברי הרמב"ם אמורים במבושל כל צרכו דהתם ודאי אפילו מחזירן על גבי האש ומבשילן פטור, ולכן אין לגזור בהכנסת מגרפה. אמנם, באינו מבושל כל צרכו ודאי יש לחוש לרמב"ם.

אבל בפשטות דברי הרמב"ם איירי גם כשהתבשיל מבושל כל צרכו, שהרי הרמב"ם ממשיך שמותר להחזיר מכירה לכירה וזה ודאי דוקא במבושל כל צרכו. אם כן, כל ההלכה מדברת על מבושל כל צרכו, ואף על פי כן יש איסור להכניס מגריפה משום שזה מצרכי הבישול, "ונמצא כמבשל בשבת". וכן פסק הרמ"א (סימן שי"ח סעיף י"ח), שכתב על דברי המחבר שאם נתבשל כל צרכו מותר להוציא בכף: "ולכתחלה יש לזהר אף בקדירה בכל ענין (פסקי מהרי"ו)".

והנה, בבית יוסף (סימן רנ"ג) הביא את דברי הכלבו:

ובכל בו (סי' לא) כתוב שיש לזהר מלתת מים חמין בעוד הקדרה על האש לפי שהן מערבות ומגיסות בקדרה כדי לערב יפה וקיימא לן דמגיס חייב משום מבשל אפילו בקדרה מבושלת כל זמן שהיא על האש.³

ונראה שהכלבו מעמיד את הרמב"ם במבושל כל צרכו, וס"ל דבמגיס בקדירה על האש אפילו במבושל כל צרכו חייב משום מבשל.⁴ ומה שכתב הרמב"ם: "ונמצא כמבשל" ואינו מבשל ממש, משום שאינו מגיס ממש אלא מוציא במגריפה. ומוסיף שם שביורה עקורה אין משום מגיס, והגמרא (בדף י"ח) מיירי באיסור צובע.⁵

וז"ל הכלבו (סימן ל"א):

וצריכות לזהר שלא לתת אותן המים בעוד הקדירה על האש לפי שהן מערבות ומגיסות בקדירה כדי לערב יפה וקיימא לן דמגיס חייב משום מבשל אפילו בקדירה מבושלת כל זמן שהיא על האש, אבל ביורה עקורה אין בה משום מגיס, והא דפרכינן פרק קמא דשבת גבי יורה עקורה והלא מגיס בה לאו משום מבשל קאמר אלא משום צובע, וכן פירשו ז"ל והרמב"ם.

ובביאור הדין שאסור להגיס במבושל כל צרכו נראה, דהנה אנו מוצאים שתי הגדרות למגיס. הגדרה אחת מצאנו ברמב"ן (שבת דף יח ע"ב) ובעקבותיו בריטב"א, שכתבו דמגיס אסור משום קרובי בישולא. הרמב"ן שם הקשה מדוע אסרו להשהות קדרה מחשש חיתוי בגחלים ולא אסרו מחשש שמא יגיס, והרי חשש הגסה מצוי יותר מאשר חיתוי בגחלים. וכתב הרמב"ן

4 וכן משמע בפרי מגדים סימן שי"ח במש"ז ס"ק כ"ג שהבין כך בדעת הרמב"ם.
5 וע' לחם משנה שם.

3 דברי הכלבו הובאו במגן אברהם סימן שי"ח ס"ק י"ב.

בתירוץ ראשון שהאיסור הוא רק בהגסה ראשונה שבזה מקרב את הבישול, אבל משהגיס, דבלאו הכי מתבשל אין איסור. ובתירוץ שני כתב שחשש חיתוי בגחלים כולל גם חשש הגסה, ומה שהגמרא מזכירה רק חשש חיתוי, משום שחשש זה כולל יותר שאסור אפילו אם נתבשל כמאכל בן דרוסאי בלבד. לתירוץ זה ברמב"ן משמע שיש איסור מגיס גם בהגסה שניה אף שבלאו הכי יתבשל, ומשום קרובי בישולא.

וכן כתב הריטב"א על הגמרא בשבועות (דף יז ע"ב) שזר שהיפך בצינור חייב מיתה. ואומרת הגמרא שמיירי באופן דאי לא היפך בהו מיעכלי בתרתי שעי והשתא מיעכל בחד שעתא, והא קמ"ל דכל קרובי עבודה עבודה היא. והקשה הריטב"א בשבועות שם, ממסכת ע"ז (דף לח ע"א) בענין בישול עכו"ם:

אמר רב יהודה אמר שמואל הניח ישראל בשר על גבי גחלים ובא עובד כוכבים והפך בו מותר היכי דמי אילימא דאי לא הפך ביה הוה בשיל פשיטא אלא לאו דאי לא הפך לא הוה בשיל אמאי מותר בישולי של עובדי כוכבים נינהו לא צריכא דאי לא הפך הוה בשיל בתרתי שעי והשתא קא בשיל בחדא שעתא מהו דתימא קרובי בישולא מילתא היא קמ"ל.
וכתב הריטב"א שהתורה החמירה בעבודת זר, אבל בבישול עכו"ם הקילו, "ודכוותה נמי לענין המבשל בשבת אפשר דהוי חייב", ומכאן שהמגיס אסור משום קרובי בישולא.

לעומת דברי הרמב"ן והריטב"א, מצאנו הגדרה אחרת ברמב"ם, שכתב שההגסה אסורה משום שהיא "מצרכי הבישול". לשון זו כתב גם

בדין המגרפה שהבאנו, וגם בדין מגיס עצמו (פרק ט' הלכה יא):

אחד נתן את האור ואחד נתן את העצים ואחד נתן את הקדרה ואחד נתן את המים ואחד נתן את הבשר ואחד נתן את התבלין ובא אחר והגיס כולם חייבים משום מבשל, שכל העושה דבר מצרכי הבישול הרי זה מבשל.
כיוצא באיסור זה שהוא "מצרכי" המלאכה, כתב הרמב"ם לגבי סחיטת בגדים (פרק ט' הלכה יא):

המכבס בגדים הרי הוא תולדת מלבן וחייב, והסוחט את הבגד עד שיוציא המים שבו הרי זה מכבס וחייב, שהסחיטה מצרכי כיבוס היא כמו שההגסה מצרכי הבשול.

וכן לגבי איסור תפירה כתב (פרק י' הלכה ט):
והמותח חוט של תפירה בשבת חייב מפני שהוא מצרכי התפירה.

וכתב המגיד משנה שהרמב"ם חולק על רש"י בפירוש דברי רב בגמרא: "המותח חוט של תפירה חייב חטאת". רש"י פירש שם שנתפרדו שתי חתיכות הבגד זו מזו במקצת וחוטית התפירות נמשכין ומותח את ראש החוט להדק ולחבר החתיכות, וזו תפירתו, "ורבינו פירש טעם אחר לפי שהמתיחה היא מצורך התפירה". ומשמע במגיד משנה שאע"ג דעיקר התפירה היא חיבור שתי חתיכות, ובמתיחה אין חיבור, מכל מקום חייב משום שזה מצרכי התפירה. וגם באיסור ליבון, הסוחט חייב משום צרכי כיבוס אף על פי שאינו מלבן משום שהבגד מלובן כבר.

ולפי זה אפשר לומר שגם להגסה יש תפקיד שונה מאשר סתם בישול. סתם בישול היינו הכשרת דבר שאינו ראוי לאוכלו חי לאכילה על ידי בישול, אבל הגסה היינו כדי לערב את טעם

התבשיל או בכדי שלא להקדיח תבשילו. כעין זה כתב הר"ן באלפס לגבי מגיס בצמר ביורה שאסור אע"פ שקלטו העין שכן "דרך הצבעים להגיס בהם תמיד כדי שלא יחרכו". ויש לומר שמסברא זו ניתן לחייב מגיס אף במבושל כל צרכו משום שהוא מעשה מצרכי הבישול, כדי שלא ייחרך.

והנה במה שאין בשול אחר בשול ע"כ אין הטעם משום דהבשול השני אינו מוסיף, דלא מבעי לדעת הראשונים דפטור כבר בנתבשל כמאכל בן דרוסאי, דאז ודאי הבשול השני מוסיף, אלא אפילו לדעת הרמב"ם (פרק ט' הלכה ג) שרק בנתבשל כל צרכו אין עוד איסור בישול, הרי אם מצטמק ויפה לו יש תוספת בבשול השני.

אלא יש להבין את דין אין בישול אחר בישול באחד משני אופנים: א. דאיסור בישול נאמר בדבר חי ולא בדבר מבושל, כמו שבמשכן בשלו סממנים חיים, וכל מקום שמבושל אפילו כמאכל בן דרוסאי שוב לא שייך בו בישול.⁶ ב. אפשר לומר שדין אין בישול אחר בישול מתבסס על דין מלאכת מחשבת כעין מה שכתב הרמב"ן בגיטין (דף יט ע"א) לענין כתב ע"ג כתב דפטור בשבת משום שלגבי שבת מלאכת מחשבת כתיב ולא אהנו מעשיו.

לאפשרות השניה, אפשר לומר שמדין מלאכת מחשבת הוא שתהיה מלאכה חדשה ולא מלאכה שאינה אלא חזרה על מלאכה קודמת. ועל פי זה אפשר לומר שאין בישול אחר

בישול אמור כאשר מלאכת הבישול השניה היא מעין המלאכה הראשונה דהיינו חמום והרתחה על ידי קירוב לאש, מה שאין כן במקום שהמלאכה השניה יסודה אינו חמום או הרתחה אלא ענין אחר מצרכי הבישול, ואז יהיה איסור אפילו בבישול אחר בישול. יתכן שזו סברת הכלבו שבמגיס במבושל יש בישול אחר בישול, וס"ל דצרכי בישול שייך רק בעודה על האש דאז רגילים להגיס אבל לא בעקורה מן אש.

ביסוד זה של מלאכת מחשבת בבישול אחר בישול, תלויה מחלוקת האחרונים האם גם בבשר בחלב יש דין בישול אחר בישול, ע' בשבות יעקב (חלק א' סימן ל"ח) שכתב שרק בשבת נאמר שאין בישול אחר בישול, משום דמלאכת מחשבת שאני, אבל בבשר בחלב יש בישול אחר בישול. אך דעת החת"ם סופר (חלק יו"ד סימן פ"ב) שאם בישל בשר לחוד וחלב לחוד, יש איסור משום בשר בחלב בבישול שניהם ביחד, ואפילו הכי אם כבר נתבשלו בשר וחלב יחד אין בישול אחר בישול, אפילו במקרה שלגבי שבת יהיה בישול אחר בישול כגון אם נצטנן, משום שבשבת ה"ל מלאכת מחשבת.⁷ מכל מקום גם לשבות יעקב וגם לחת"ם סופר בישול אחר בישול בשבת שייך ליסוד מלאכת מחשבת, אם לא נצטנן, לפטור, ואם נצטנן, לחיוב.

אבל יתכן לומר בדעת הרמב"ם שאמנם המגיס באינו מבושל חייב משום שעושה דבר

7 ע' שו"ת נפש חיה יו"ד סימן ל'. בשבות יעקב נקט סברת מלאכת מחשבת בשבת לקולא שאין בישול אחר בישול, ובחת"ם סופר נקט סברת מלאכת מחשבת לחומרא, שמשום כך אם נצטנן חייב, מה שאין כן בבשר בחלב ואכמ"ל.

6 יתר על כן כתב בהגהות רע"א או"ח סימן רנ"ד סעיף ד, שלדעת הרמב"ם בישול תפוחים שנאכלים חיים אסור רק מדרבנן, על פי הרמב"ם בפרק ט' הלכה ג: "המבשל על האור דבר שהיה מבושל כל צרכו או דבר שאינו צריך בישול כלל פטור".

שהוא מצרכי הבישול, אבל המגיס במבושל הוא רק דרבנן. את דין הכנסת מגריפה לקדירה הביא הרמב"ם בדיני חזרה, האסורה משום מחזי כמבושל, ואם כן לדעת הרמב"ם המגיס בתבשיל מבושל אסור רק מדרבנן משום דמחזי כמבושל.

ובזה מובן מה שהביא הרמב"ם בהמשך ההלכה האוסרת להכניס מגריפה: "ומותר להחזיר מכירה לכירה אפילו מכירה שהבלה מועט לכירה שהבלה מרובה",⁸ הרי שאין שום חשש בישול לאחר שנתבשל כבר ולכן מותר להעביר לכירה שהבלה מרובה. והיינו משום שלגבי חזרה אין בזה מחזי כמבושל אם מחזיר באופן המותר, מה שאין כן להוציא במגריפה, כיון שמגיס הוא מצרכי הבישול נאסרה גם ההוצאה משום דמחזי כמבושל.

דבריו של הכל בו לקוחים מספר אורחות חיים⁹ (סימן נ"ב וסימן נ"ו), וצריך עיון, משום שדבריו של הרא"ה באורחות חיים סותרים לכאורה. בתחילת סימן נ"ב הביא את דין המגריפה: "ואסור להכניס מגריפה בקדרה להוציא הבשר ממנה בעודה על האש משום מגיס",¹⁰ ובהמשך כתב (סימן נ"ו):

צריך לשאול היאך מותר להגיס קדירה שהעבירה מעל האש מרותחת שהוא כלי ראשון וכלי ראשון מבושל וי"ל דכל שהגיע

למאכל בן דרוסאי אין בו משום מבושל והואיל ואין בו משום מבושל אין בו משום מגיס כאשר כתבנו.

והעולה שמחד גיסא מגיס חייב משום מבושל כשהתבשיל על האור גם כשהתבשיל מבושל, ומאידך גיסא משמע שבמבושל בן דרוסאי אין איסור מגיס.¹¹ ואולי האורחות חיים מחלק בין יורה עקורה, שבה איסור מגיס תלוי בדין בישול אחר בישול ולכן מותר, ובין קדרה שעל גבי האש, דאז אסור להגיס גם בנתבשל כל צרכו. אך בסימן נ"ב משמע דס"ל דגם בקדרה על האש אחרי שנתבשלה כמאכל בן דרוסאי אין משום מגיס. וכן בסימן נ"ו משמע דטעמא קאמר, דהואיל ואין בו משום מבושל אין בו משום מגיס, ודבריו צ"ע.

על פי דברי הרמב"ם שאיסור מגיס הוא "צרכי בישול", וכיוצא בו איסור סחיטה שהוא מצרכי הכבוס, יש לדון באיסור לתת תבלין בקדירה. איסור נתינת תבלין בקדירה מפורש במשנה (שבת דף מב ע"א) "האילפס והקדרה שהעבירן מרותחין לא יתן לתוכן תבלין". ויש מקום להסתפק, האם האיסור הוא משום בישול התבלין עצמו או שהאיסור הוא משום צרכי הבישול כמו שכתב הרמב"ם, ומשום שהוא גורם שינוי בדבר המתבשל בקדירה.

10 ובהמשך, הרא"ה הביא את הרמב"ן שאין במגיס משום מבושל אלא מהגסה ראשונה ואילך, אי נמי כשמגיס לאחר שנתבשל כמאכל בן דרוסאי אין בו משום בישול. והביא את הרב אהרן הלוי שכתב שכל שהגיע למאכל בן דרוסאי מותר להגיס שאין במגיס משום מבושל בשבת אלא קודם שהגיע למאכל בן דרוסאי.

11 ובאורחות חיים הוצאת מכון ירושלם העיר המגיה בהערה מ"ה שדברי האורחות חיים כמעורבבים.

8 וע' בשמירת שבת כהלכתה פרק א' הערה פ"ו בשם הגרש"ז אורבך זצ"ל שהתקשה מה ההבדל בין הוצאה בכף מבושל ובין העברה לכירה שהבלה מרובה.

9 ע' כסף משנה הלכות שופר (פרק א' הלכה א) שהעיר שם על דברי כלבו שלקוחים מאורחות חיים. בהרבה מקומות לשונם שווה, ובשם הגדולים בסוף דבריו על רבנו אהרן הכהן מלוניל כותב: "ספר הכלבו הוא מעתיק על הרוב ס' אורחות חיים".

שהאיסור הוא משום בישול המלח עצמו, שהרי אפשר לומר שהאיסור הוא משום השינוי המהותי בתבשיל בעקבות המלח שמתבשל על האש דוקא. ולפי זה, עקרונית גם לחיוב דאורייתא לא צריך שיעור במלח או בתבלין המתבשל.

אבל הבית יוסף (סימן שי"ח) הביא את שבולי הלקט בשם רבנו שמחה, שפסק שאם מלח תבשיל בשבת, איסור התבשיל הוא משום דבר שיש לו מתירין ולא משום דעבידי לטעמא. כלומר, האיסור הוא משום שהמלח לא בטל. וכן מדברי הרמ"א (סימן שי"ח סעיף ט'), שאם עבר ונתן מלח אפילו בכלי ראשון שעל האש, המאכל מותר כיון שהמלח בטל, משמע שהאיסור הוא משום בישול המלח או התבלין עצמו. ועוד מבואר כן במגן אברהם (ס"ק ל"א), שכתב שאם המלח כבר מבושל אינו אוסר את התבשיל כיון שאין בישול אחר בישול.¹²

למעשה, הראשונים מזכירים מנהגים שונים שנשתרשו בבתי ישראל בענין מגיס. הרמ"ך המובא בכסף משנה (פרק ג' הלכה יא) מביא שהמנהג להתיר הוצאת מאכל מקדירה שנתבשלה כל צרכה כשעומדת על האש. במאירי (דף יח ע"ב) כתב שנוהגין בסעודות גדולות להגיס אף על הכירה, כיון שאיסור מגיס הוא רק בהגסה ראשונה שנעשתה כבר. ובריטב"א שם כתב: "אבל בתבשיל אין בו משום בישול דאורייתא אלא כשהוא על גבי האור וקודם שיגיע למאכל בן דרוסאי וחכמים אסרו להגיס בה אפי' לאחר בשול בעודה באש, אבל כשנעקרה מעל האש שרי, ובזה נתקיים מנהגנו". ובשלטי גיבורים בפרק יציאות השבת (דף ו ע"ב באלפס)

נפ"מ תהיה אם צריך שיעור לאיסור דאורייתא בבישול התבלין. אם נאמר שהאיסור הוא משום בישול התבלין, הרי לא מסתבר שהוסיף מלח או תבלין בשיעור כגרוגרת, וע"כ מדובר כאן על איסור דרבנן, או שמא במלח איסור בישול מן התורה הוא בשיעור קטן יותר משום שהוא מצרכי הבישול. ועוד נפ"מ, אם התבלין עצמו כבר מבושל, האם יש איסור תורה ליתנו בתבשיל, שהרי אין בישול אחר בישול.

כיוצא בזה ניתן לשאול לגבי הדין באחד נתן את האור ואחד נתן את העצים ואחד נתן את הקדירה ואחד נתן את המים ואחד נתן את הבשר ואחד נתן את התבלין ובא אחר והגיס, דכולם חייבים משום מבשל (רמב"ם פרק ט' הלכה ד). האם החיוב של נותן המים הוא משום בישול המים בלבד, או משום שגורם לכל התבשיל להתבשל, ואם כן יתחייב אף אם אין שיעור במים. והנה, לשון הרמב"ם "ואחד נתן את הבשר", מקורו בתוספתא (שבת פרק י"א הלכה ה', במהדורת ליברמן), אבל בבבלי ביצה (דף לד ע"א) לא כתוב "ואחד נתן את הבשר", ולכאורה מסתבר שאין לגרוס זאת, שהרי אין חידוש בכך - אם חייב על בישול התבלין קל וחומר שיתחייב גם על בישול הבשר. אבל אם נאמר שחיוב הנותן את התבלין אינו משום בישול התבלין אלא משום שהכשרת שאר הבשר לאכילה על ידי התבלין גם היא נחשבת לאיסור בישול, הרי זהו הסבר התוספתא והרמב"ם שכתבו גם אחד נותן את הבשר וגם אחד נותן את התבלין.

ממה שדנה הגמרא (דף מב ע"ב) לגבי מלח אם צריך בישול כבשרא דתורא, אין ראייה

12 ראה בשיעור בענין זה וזה גורם שם נדונו דברי הט"ז.

רסיסי

בענין מגיס

טל

סה

כתב שלדעת רבנו אפילו דבר שנתבשל שפיר, כל עוד מצטמק ויפה לו עדיין מקרי שלא נתבשל יפה, וכתב "ולפי דברי רבנו לא ידעתי איך נהגו נשי דידן שבשבת עושין תבשילין שהצימוק יפה

להן ומניחין אותן אצל האש ומגיסין בהן כמה פעמים ועדיין הן אצל האש והצמוק יפה להן".¹³

13 וע' שו"ע סימן ש"ח סעיף יח ובמ"ב ס"ק קי"ג שהביא שתי דעות אם מותר להוציא בכף בנתבשל כל צרכו ועדיין על האש. ודעת חזון איש סימן ל"ז

אות ט"ו להקל להוציא בכף אם הקדירה על אש מגולה, במקרה שאם יסיר את הקדירה מהאש לא יוכל להחזירה.

